

GESCHIEDENIS (GENEALOGIE) VAN DE FAMILIE SCHERKS, 1801-1983

Inleiding

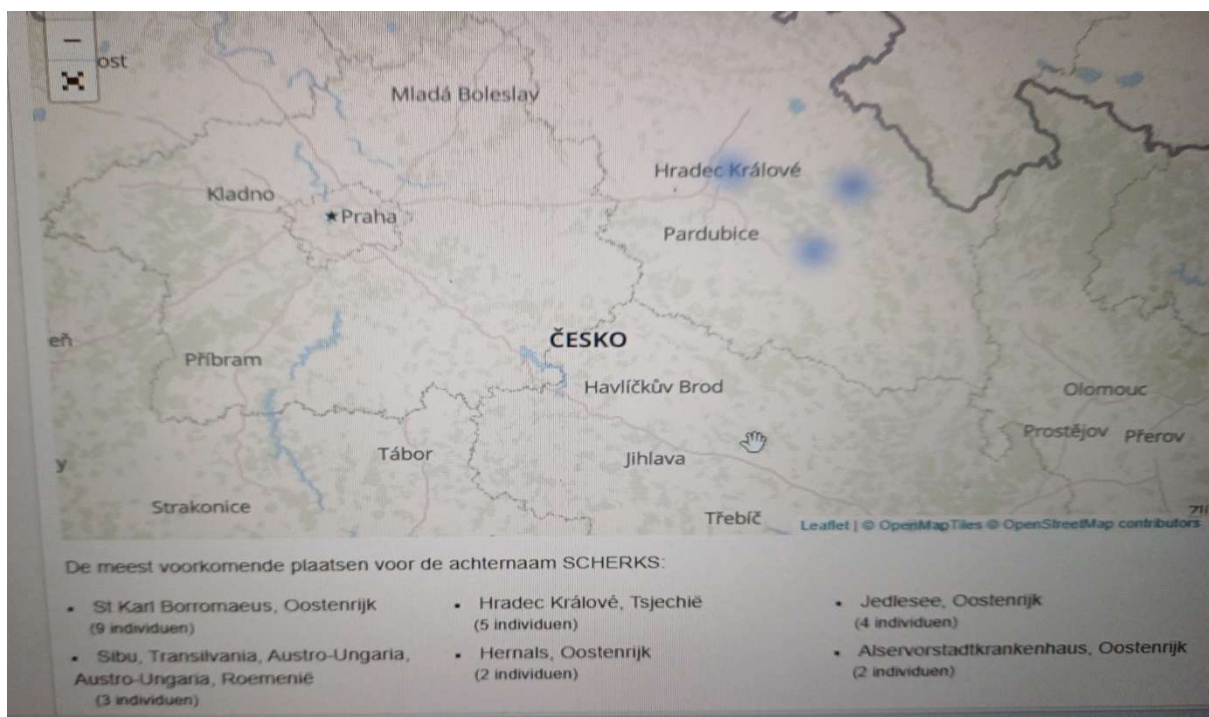
Op 14 september 1913 werd Ernst Hugo Scherks geboren in Windisch Landsberg, een dorp destijds gelegen in de dubbel-monarchie Oostenrijk-Hongarije. Sinds 1989, bij het uiteenvallen van Joegoslavië, is het de gemeente Podcetrtek, gelegen in het oosten van het huidige Slovenië.

Na het kort na elkaar overlijden van zijn ouders in 1918 is hij in 1923 samen met zijn jongere broer Otto Helmuth naar Nederland gekomen en in Arnhem terechtgekomen bij hun pleegouders Pieter Bos en Julia Meilink.

Na zijn naturalisatie in 1938 trouwde hij op 24 januari 1940 te Arnhem met Hiltje Margaretha (Elly) de Vries. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren die allen weer kinderen voortbrachten. Op deze wijze werd de naam Scherks, die oorspronkelijk niet in Nederland voorkwam, ook in Nederland gevestigd.

In dit verhaal gaan we terug naar de tot nu toe gevonden voorouders van Ernst Hugo. Dit document is een "work in progress". Hopelijk volgen er aanvullingen omdat een versie ook via internet¹ beschikbaar is. In het kader van de AGV-wetgeving zijn in deze versie alleen overleden personen vermeld.

Momenteel komt de naam Scherks in Tsjechië nog op enkele plaatsen voor zoals uit onderstaand kaartje blijkt. De locaties zijn gemarkeerd met blauwe stippen.

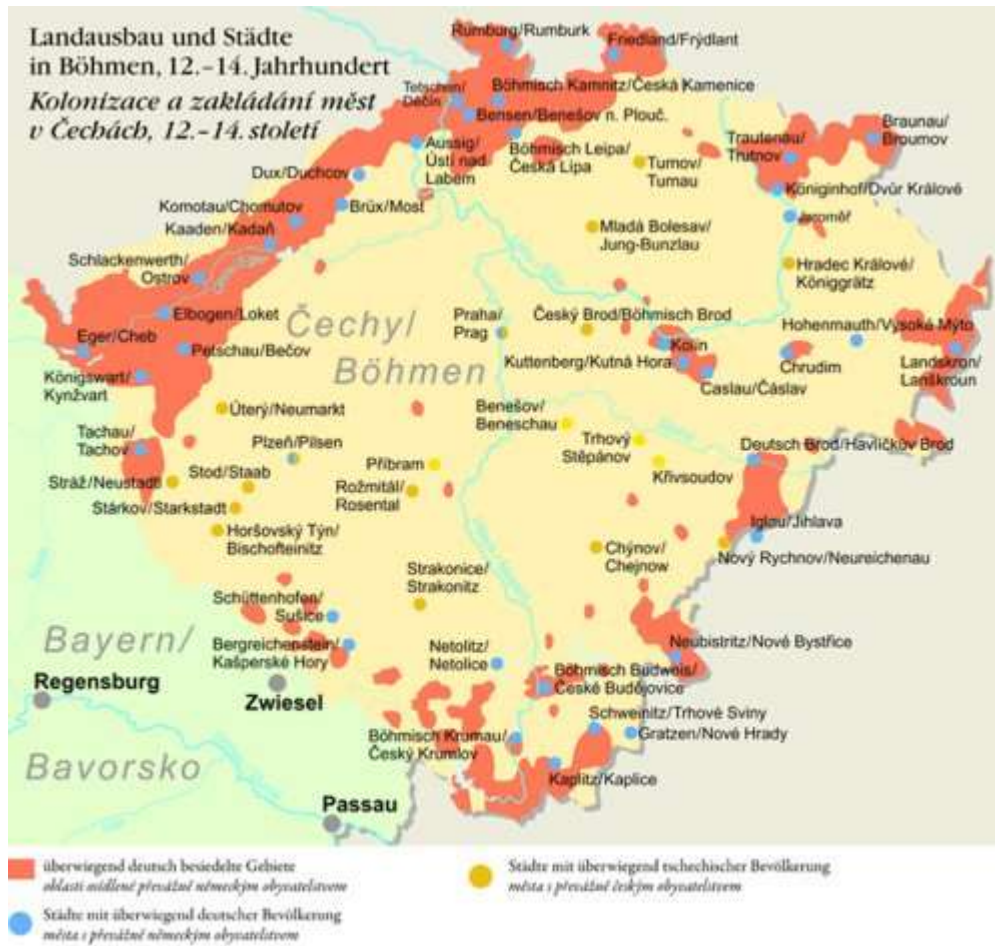

Bron: geanet.nl

¹ www.Schoonheim-Scherks.nl

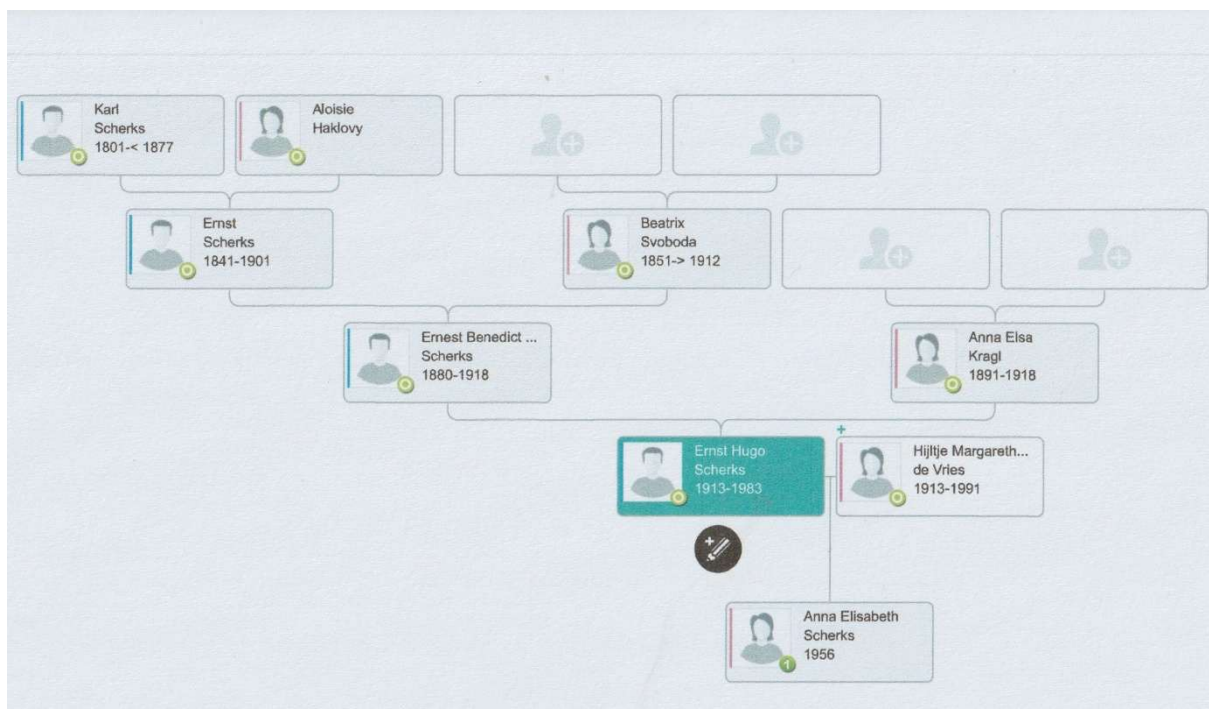
Wij wensen u veel leesplezier!

Fred Schoonheim
Maart 2025

Afb. 1: Kaart van Bohemen met vermelding van de districten en taalgebieden.

Stamreeks familie Scherks, 1801 - 1983

1. Karl Scherks (1801-1877)

De tot nu toe gevonden 'stamvader' van Ernst Hugo Scherks is Karl Scherks.

In 1850 werd in Praag en omgeving door de politie een registratie van de bevolking (conscriptie) ingevoerd. Het kaartsysteem dat circa 700.000 registratieformulieren bevat, is onlangs gedigitaliseerd en via internet op naam doorzoekbaar.² Hierin vonden we de ‘kaart’ van Karl Scherks. Deze registratie werd tot 1914 bijgehouden.

Datum der erfolgten Meldung	Haus-Nr.	Namen	Charakter	Geburts-Jahr	Geburtsort	Heimathschein
1/9 874	1874	Scherke	jung. Jungf.	801	Photischau	Heimatschein Photischau 9/8 874 217 L. W. W.
1/9 879	1879	L. Lant	Thier. Tschisch. Obmannemann in Pöhlmann			
12/5 900	1880					
18/8 1905	1880	Lammula Maria Köpfen		839		
Fabergasse		Maria Aloisia	L.	844		
		Anna Maria	L.	846		
		Aloisia Lantinn	L.	849		

Afb. 1: Kaart Karl Scherks (Nationaal Archief Praag).

Bijgehouden werd wanneer gezinnen zich in Praag vestigden, verhuisden, de geboortejaren, eventueel overlijdensdata en herkomst.

Op deze kaart staat vermeld dat Karl in 1801 in Choteschau is geboren. In de kolom “Hausnr.” Staat vermeld dat hij in 1874 in wijk II nr. 1334 woonde³. Afgaande van een aantekening in de 3^e kolom zou hij op 14 juni 1877 zijn overleden. Daaronder staan (waarschijnlijk) enkele van zijn kinderen vermeld, waaronder Aloisia Karolina, geboren in 1849. De 4^e kolom bevat de volgende tekst: pensio[nierter] fürst[licher] Thurn-Taxis

² Narodni-archiv/Homepage/Records&Findings-aids/Conscriptions(1850-1914)-Applicattions for Residence Permit of Prague Police Headquarters.

³ Wijk II was de “Nieuwe Stad” van Praag.

Oberamtmann und Wittwer“ (grotweg vertaald: gepensioneerd administrateur van het vorstenhuis Thurn und Taxis en weduwnaar).

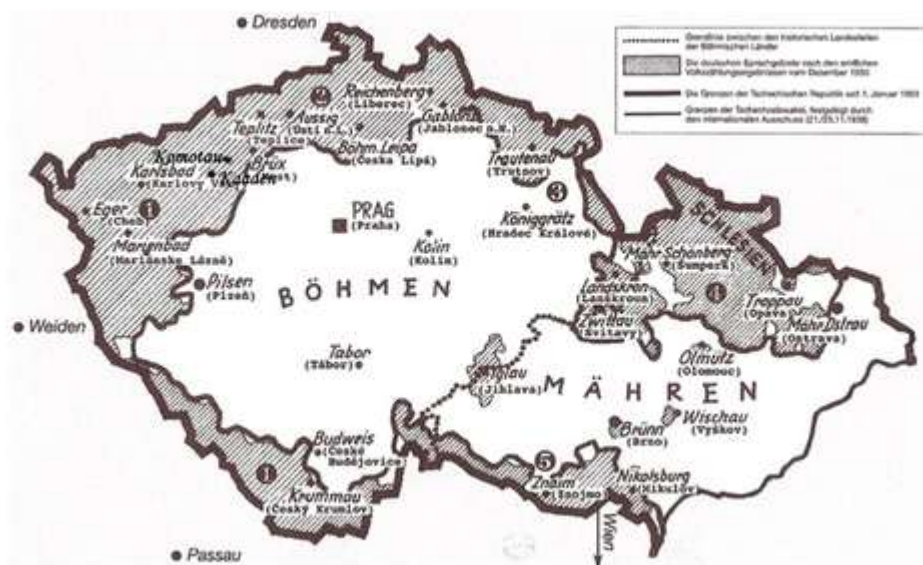
In de geboorteregisters van Chotesov,⁴ voorzover deze momenteel via internet zijn te raadplegen, kon zijn naam (nog) niet worden gevonden.

Karl Scherks was volgens de doopakte van zijn kleinzoon uit 1873 getrouwd met Aloisie Haklovy (in het Duits Haakel)⁵, eveneens afkomstig van Chotesova. De datum en plaats van het huwelijk zijn (nog) niet gevonden.⁶

Bij het huwelijk in 1873 van zijn in 1841 geboren zoon Arnost of Ernest, die niet op de kaart (afb. 1) wordt vermeld, staat ook aangegeven dat hij afkomstig is van Chotesova (zie afb. 6, regel 5). Op de volgende twee regels 6 en 7 staat de naam van Aloisie Haklovy.

Bij de geboorte inschrijving van zijn kleinzoon in 1880 (afb. 14) staat dit eveneens vermeld.

Chotesov (in het Duits Chotieschau) is een gemeente en dorp, gelegen circa 15 kilometer ten zuidwesten van Pilsen, in het “Bezirk”⁷ Mies. Destijds was het een Duitstalig gebied.

Afb. 2: kaart van Bohemen en Mähren met in grijs de Duitstalige gebieden (internet).

Het plaatsje is met name bekend door de in de dertiende eeuw gestichte abdij (afb. 3).

⁴ www.portafontium/ Chotesov 06 (doopregister 1784-1823).

⁵ Zie Cenzus Znaim 1880 (afb. 14).

⁶ www.matrikaonline.cz/signatura/7766

⁷ Een 'Bezirk' is een bestuurlijk district in het voormalige Bohemen.

Afb.3

Interessant is de mededeling op de kaart: pensio[nierter] fürst[licher] Thurn-Taxis Oberamtmann...“.

Wat betekent Fürstlicher Thurn-Taxis? En wat hield zijn functie bij deze organisatie in?

Allereerst Thurn-Taxis.

Afb.: Prins Albert (geb. 1983) met zijn gezin. Foto internet.

Het Huis Thurn und Taxis is een in Regensburg gevestigd vorstenhuis. De oorsprong van dit huis ligt bij de uit Bergamo stammende familie Tasso. Francesco Tasso (1459-1517) startte in 1490 voor Koning Maximiliaan I een postroute tussen Innsbruck en Brussel. Geleidelijk ontstond een postbedrijf dat in de zestiende en zeventiende eeuw een groot deel van Europa omvatte: van Spanje tot Noord-Duitsland, van Italië tot de Republiek der Nederlanden en van Oostenrijk tot Frankrijk. Een efficiënt opgebouwd netwerk van koeriers- en bodediensten bediende de handel en diplomatie. Ook onderhielden ze de verbinding van de in Hongarije en Afrika strijdende troepen tegen de oprukkende Turken. Behalve vorstenhuizen, keizers, koningen en regeringen had het familiebedrijf ook het Vaticaan, de stadhouders in de Republiek der Nederlanden en de hertogen van Brabant als klant.

Wegens deze verdiensten verhef Maximiliaan de inmiddels zich noemende Franz von Taxis hem in 1512 in de rang van 'edelman'. Zijn successievelijke nakomelingen verkregen voor hun verdiensten in het familie-postbedrijf de titels 'baron' (1608), 'graaf' (1624) en uiteindelijk in 1695 'Prins van het Heilige Roomse Rijk'.

Keizer Ferdinand III had bovendien in 1650 na een genealogisch verwantschapsonderzoek de familie Taxis toestemming gegeven een familiewapen Turm/Löwe met de naam Torre/Thurn te voeren. Sinds dat jaar noemt de familie zich het “Vorstenhuis Thurn und Taxis”.

Het ‘paleis’ was gevestigd in Brussel. In verband met de Franse bezetting van Brussel en de confiscatie van de bezittingen van het vorstenhuis door de Fransen, verhuisde het huis in 1702 naar Frankfurt aan de Main. Eind 18^e eeuw werd in Regensburg een nieuwe vestiging van het vorstenhuis betrokken dat in 1810 de hoofdvestiging van het huis Thurn en Taxis werd.

De Franse Revolutie betekende het einde van het monopolie van Thurn und Taxis op de post in Europa. Na 1806 respectievelijk verdragen in 1815 bleef Thurn und Taxis slechts voornamelijk gebieden in de “Duitse Bond” bedienen.

In het kader van een compensatie voor het verlies van de postrechten verkreeg het familiebedrijf in 1812 het leegstaande kloostercomplex St. Emmeram te Regensburg, dat vervolgens tot een prachtig paleis werd verbouwd.⁸

Het vermogen van het familiebedrijf werd vervolgens belegd in met name landgoederen in diverse Duitse gebieden en in Bohemen. In 1822 werd in dat kader de ‘Herrschaft’ (Heerlijkheid) Chotieschau voor 1 miljoen gulden en in 1823 de Herrschaft Chraustowitz

⁸ Foto internet

voor circa een half miljoen gulden gekocht. Hierdoor ontwikkelde het vorstenhuis Thurn und Taxis zich tot één van de grootste grootgrondbezitters in Europa.⁹

Deze bezittingen moesten uiteraard beheerd worden. In deze ‘domeingoederen’ werden dan ook domeinkantoren gevestigd, waaronder in Chotieschau en Chraustowitz. Hier komt Karl Scherks in beeld!

Karl (Carl) Scherks, werd in mei 1834 door het vorstenhuis benoemd tot Oberamtmann van de “Ober Administration” van de domeingoederen. In zijn benoemingsbrief staat vermeld dat hij afkomstig is van Chraustowitz.¹⁰ Zijn vrouw Aloisie Hakl, die ook in de benoemingsbrief werd genoemd, was afkomstig van Chotieschau. De hoofdadministratie van de domeingoederen zal gevestigd zijn geweest in Regensburg.¹¹ Gezien de geboorte van zijn kinderen in Chraustowitz lijkt het waarschijnlijker dat hij werkzaam was op het kantoor van het rentambt Chraustowitz. Hij zal zeker wel eens op het kantoor in Regensburg zijn geweest. In die tijd was vorst Maximilian Karl (zie afb.) aan het bewind.

Bild 5 *Fürst Maximilian Karl*
(1802-1871)

Afb. uit: P. Styra (zie noot 9), pag. 24.

⁹ Peter Styra, Das Haus Thurn und Taxis, Gesamtgeschichte mit Stammfolge. Uitgave Deutsche Fürstenhäuser, Heft 37 (Bad Salzdetfurth 2024); Prince Thurn und Taxis Museums Regensburg (Regensburg 2012).

¹⁰ In het Tsjechisch Choustovice, gelegen in het Bezirk Hohenmaut (in het Tsjechisch Vysoké Myto)

¹¹ De archivaris, dr. Styra, deelde mee dat niet bekend is in welk deel van het paleis te Regensburg deze administratie was gevestigd.

Brass. den 18. März 1834.

Regensburg den 14 März 1834.

Die zwei größten Domainen-
Ober-Administration
beruht in Ludwig und
Maraschius und Gussel,
und Maraschius Maraschius
Carl Scherke nach Gussel,
Maraschius.

Sj mit 2 Laylagen
8 N 3755 und Hammeran.

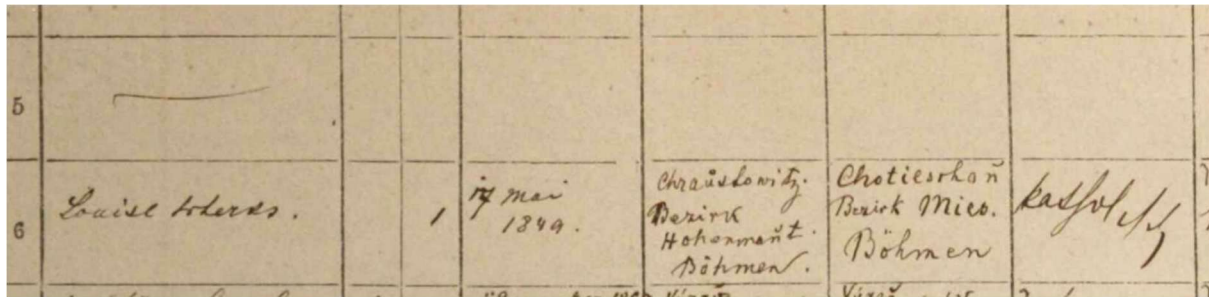
Prescrib. Regensburg den 28. März 1834.
Haber

[illegible][illegible][illegible]

Aanstellingsbrief Carl Scherks, 1834 (archief Thurn und Taxis, personeelsdossier 8166)
In Chraustowitz werden hun volgende kinderen geboren en gedoopt:

- Ernest, op 23 augustus 1841 en
- Louise, op 17 mei 1849 ¹²

De geboorte- of doopregistratie van Ernest is (nog) niet gevonden, wel dat van zijn zus:¹³

Afb: gedeelte uit Cenzus Znaïm 1880.

In 1854 werd Karl Scherks door het vorstenhuis benoemd tot “Oberamtmann” van het Rentamt Chotieschau. Het gezin verhuisde toen ook naar die plaats. Tot aan zijn pensioen in 1873 heeft hij die functie daar bekleed.

Ondertussen was Karl in 1862 gepromoveerd aan de Karl-Ferdinand-Universiteit in Praag.¹⁴

¹² Bron: Cenzus Znaïm 1880.

¹³ Bron: Cenzus Znaïm 1880. In de kolom rechts van de geboortedatum staat Chotieschau vermeld. Dat betekent volgens de census dat zij een vestigingsvergunning voor die plaats heeft. Later werd dit ook wel een ‘Heimatschein’ (bewijs van herkomst) genoemd.

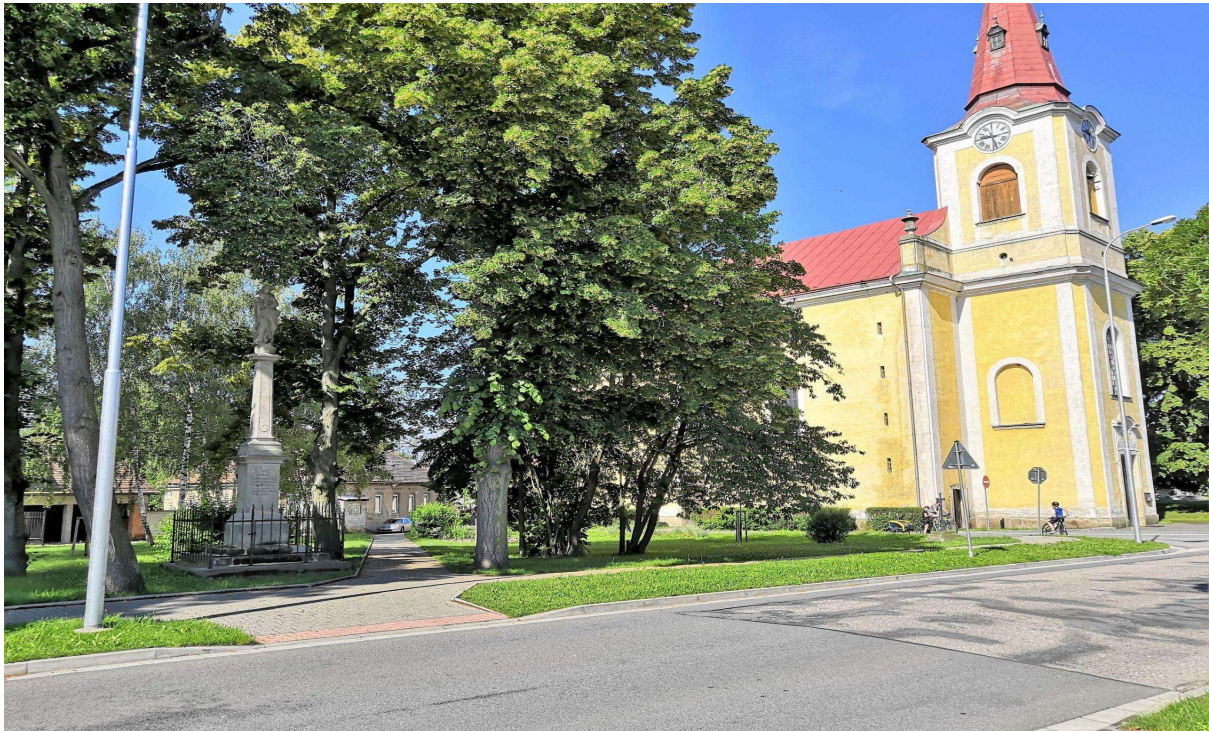
¹⁴ Archief Thurn und Taxis, personeeldossier Carl Scherks 8166/67.

Erfprinses Hélène, Hertogin van Beieren. In: P. Styra, Das Haus Thurn und Taxis, pag. 29.

2. Ernst Scherks (1841-1901)

Ernst, ook wel genoemd Ernest of Arnost Scherks werd op 23 augustus 1841 te Chraustowitz geboren uit het huwelijk van Karl Scherks en Aloisie Haklový. Een geboorte- of doopinschrijving uit dat jaar uit die plaats is nog niet gevonden. Hij zal in het (katholieke) kerkje in die plaats zijn gedoopt (zie afb. 5).

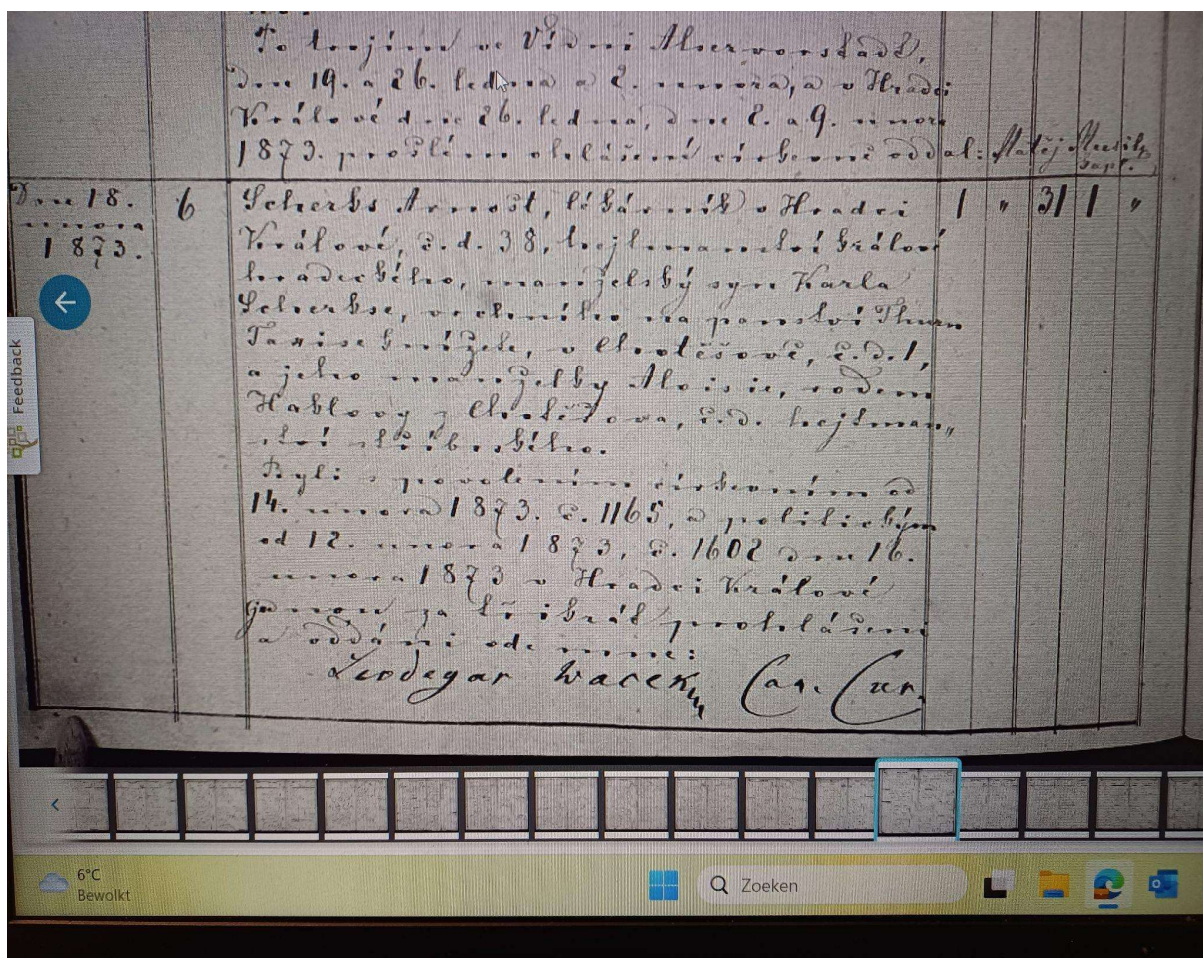
Afb. 5: Kerk te Chraustowitz in 2020 (internet)

Arnošt Scherks trouwde op 18 februari 1873 in Königgrätz (Hradec Králové) met Božena¹⁶ Svoboda (21 jaar oud). Zie afb. 6. Ernst was in die plaats apotheker, zo staat vermeld.

Uit dit huwelijk werden geboren:

- Karel Arnest Jan Scherks (2 december 1873),
- Marie Božena Terezie Scherks (4 december 1875)
- Ernest Benedict Johann Scherks (22 december 1880)

¹⁶ In het Duits Beatrix.

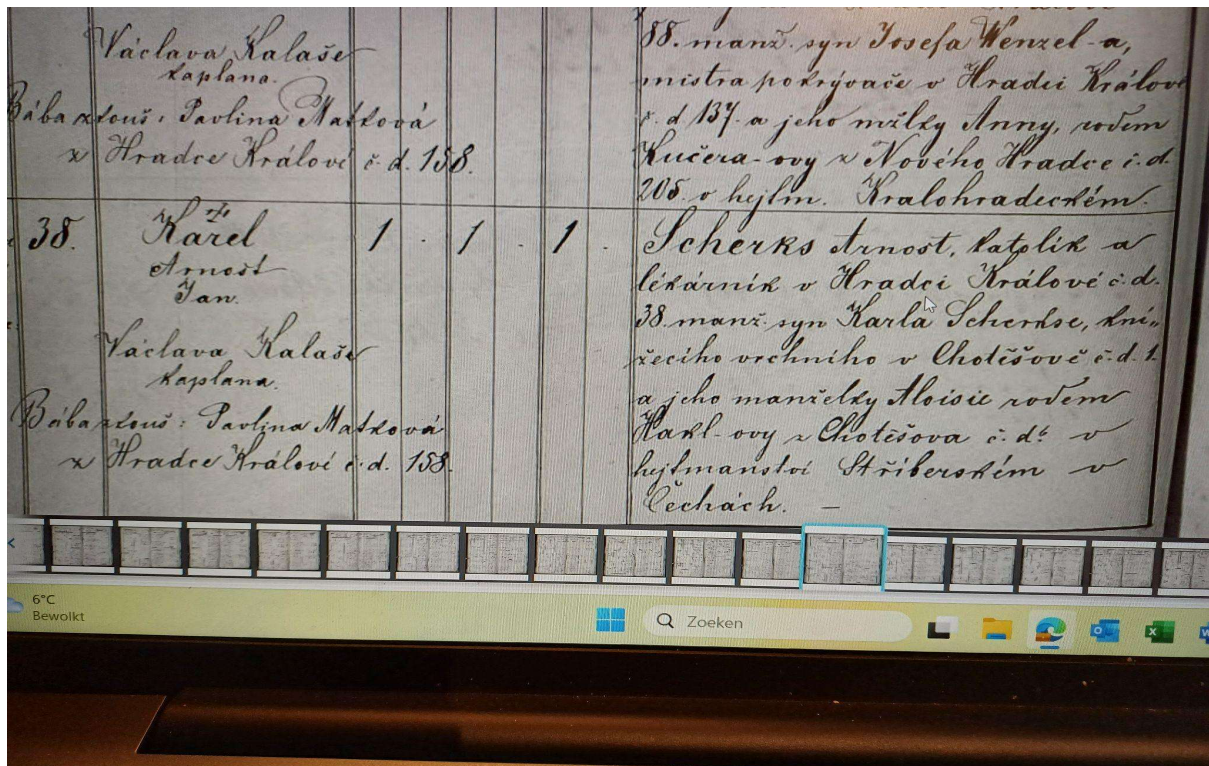
Afb. 6: Huwelijksinschrijving Arnost en Aloisie in 1873. Bron: familysearch.com (printscreen)¹⁷

In 1880 vond in geheel Bohemen een volkstelling en een uitgebreide registratie van de inwoners plaats dat heel veel gegevens bevat. Zo vermeldt het volkstellingsregister van Znaim (Znojmo) de geboorteplaats en geboortedatum van Ernst (Zie afb. 5).

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1	Ernst Jherds.	1	23 August 1841.	Chrastitz, bij Hohenmaier Böhmen.	Znaim	Znojmo
2	Beatrix Jherds.	1	28 Juli 1851	Königinhof bij Böhmen		
3	Karl Maria Ernest	1	2 December 1873 4 December 1875 22 December 1880	Königinhof Böhmen Znaim Mähren.		

Afb. 7: gedeelte uit Cenzus Znaim 1880. De vermelding Znaim in kolom betekent dat het onder 1 t/m 3 genoemde gezin een vestigingsvergunning voor die plaats heeft. Behalve zijn vrouw Beatrix worden ook zijn drie kinderen Karl, Maria en Ernest Benedict vermeld.

¹⁷ Hier staat ook het beroep van zijn vader vermeld

Afb. 8: Doopinschrijving Karel Arnost Jan Scherks (Czech Republic Church Books 1552-1981) (www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:6PJ8-1KNT)

Ernest wordt voor de eerste maal in 1877 in de "Pharmaceutischer Tasschen-Kalender für das Deutsche Reich" als apotheker in Znaim vermeld.¹⁸

Kort daarvoor zal hij met zijn gezin van Königgrätz naar Znaim zijn verhuisd.

Znaim (in het Tsjechisch Znojmo) lag in 1880 in het toenmalige Zuid-Moravië, dat sinds 1867 onderdeel was van de dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije, sinds 1918 Tsjechië-Slowakije, sinds 1993 Tsjechië.

Ernst woonde in Znaim met zijn gezin in het huis Füttergasse 167/13 te Znaim. Dit pand diende tevens als apotheek, genaamd "Zum weissen Engel".

Het huidige pand in de straat of wijk (tegenwoordig Obroková geheten) bestaat nog en daarin is ook nog steeds een apotheek gevestigd (zie afb. 9). (Bron: mail archief Znojmo, 24-6-2022 en Matrixbuch).

¹⁸ Pharmaceutischer Tasschen-Kalender. Bron: www.onb.ac.at

Afb. 9. Rechts op de afbeelding de huidige apotheek aan de Obrokova te Znojmo

Medio 1880 vond een volkstelling (census) plaats. Hierin staat het hele gezin vermeld, t.w.:
 Ernest Scherks, geb. 23 augustus 1841 te Chraustowitz
 Beatrix Scherks, geb. 28 juli 1851 te Köninginhof (heden Dvur Králové);
 Karl Scherks, geb. 2 dec. 1873 te Königgrätz;
 Maria Scherks, geb. 4 dec. 1875 eveneens te Königgrätz;
 Daarnaast woonden enkele medewerkers en een familielid genaamd Louise Scherks (geb. 17 mei 1849 te Chraustowitz) in het pand aan de Füttergasse. Mogelijk was zij een zus van Ernest. De familie was Katholiek.

Versammlung am 13. Jänner 1886.

Vorsitzender: Herr Dr. Franz Löw.

Neu eingetretene Mitglieder:

P. T. Herr

Als Mitglied bezeichnet durch
P. T. Herren

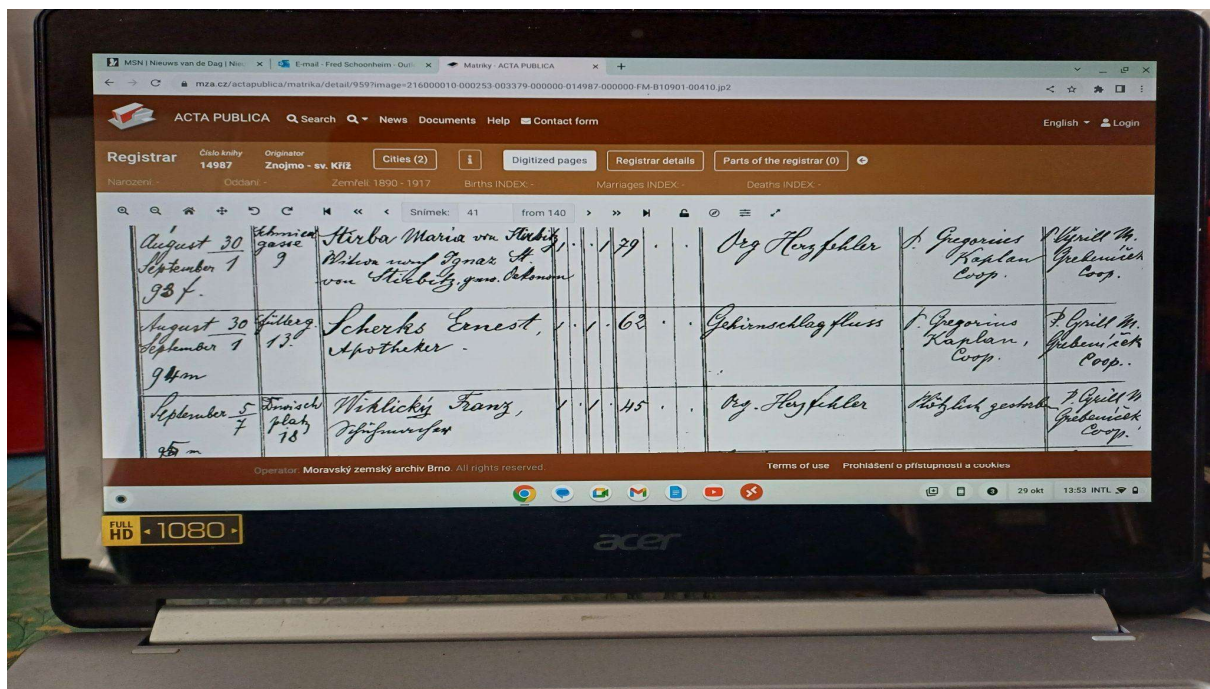
Formánek Dr. Eduard, Gymn.-Prof. Brünn	H. Braun, Dr. R. v. Wettstein.
Heider Dr. Adolf. Wien	Dr. A. Rodler, Dr. R. v. Wettstein.
Maggi Aug., k. k. Oberlient. Fünfkirchen .	Dr. O. Bohatsch, A. Viertl.
Scherks Ernst, Apotheker. Znaim	A. Rogenhofer, A. Siebeck.
Stapf Dr. Otto, Univ.-Assist. Wien	Dr. E. v. Halácsy, Dr. R. v. Wettstein.
Königl. Bibliothek. Berlin	den Ausschuss.

Anschluss zum Schriftentausche:

Redaction der „Naturwissenschaftlichen Rundschau“ (Vieweg & Sohn),
Braunschweig.

Afb. 12

Ernest Scherks overleed te Znaim op 30 augustus 1901 aan "gehirnschlagfluss" (hartinfarct). Hij was toen nog apotheker en woonde ook nog steeds boven de apotheek aan de Füttergasse (bron: overlijdensregister Sv Kreuz 14987, pag. 41, afb. 11).

Afb. 13

Mogelijke familie:

Johann Scherks, pharmacist / apotheker at Chlumetz / Clumec, Jicimer Kreis (Bron: Fromme's Pharmaceutischer Kalender 1864), Verzeichniss der Apotheker der Österr-Ungarn-Monarchie, 1864-1874.

Beatrix, geboren op 28 juli 1851, was afkomstig uit Königgrätz of 'Köninginhof' in Bohemen (het huidige Hradec Králové nad Labem in Tsjechië).

Königgrätz was een belangrijke stad in het noordoosten van Bohemen. In 1866 vond bij deze plaats een historisch belangrijke Pruisisch-Oostenrijkse veldslag plaats.

Haar vader Johann Svoboda was daar secretaris van de gelijknamige "kreis" (een regionaal bestuur). Haar moeder, die in 1880 al overleden was, was Gattia (spelling onduidelijk) Maria Pischka. Beatrix droeg in Znaim zorg voor de huishouding ("führt die Hauswirtschaft"). Bron: mail archief Znojmo 25-6-2022 en Matrixbuch).

Bij het huwelijk van haar zoon in 1912 was zij nog in leven. Tot 1925 is zij in het overlijdensregister van Znaim niet te vinden. Wellicht is zij elders overleden.

3. Ernest Benedict Johann Scherks (1880-1918)

Op 22 december 1880 werd in geboorte- en doopregister van Znaim (nu Znojmo in het huidige Tsjechië) ingeschreven Ernest Benedict Johann Scherks, geboren op 22 december 1880, zoon van Ernest Scherks en Beatrix Svoboda.

Op 18 januari 1881 werd hij gedoopt (waarschijnlijk in de St. Nicolaaskerk aldaar).

Zeit der Geburt und Taufe Monat, Tag Hat getauft?	Name des Täuflings	Gr- schlecht Geboren Mädchen eigentlich unehelich	Eltern				Paten Name und Stand
			Vater Tauf- und Familien-Name, Stand und Wohnort, dann dessen Vaters Tauf- und Familien-Name, Stand und Wohnort und der Mutter Tauf- und Familien-Name	Re- ligion katholisch protestantisch	Mutter Tauf- und Familien-Name, Stand, und Wohnort, und der Mutter Tauf- u. Familien-Name	Re- ligion katholisch protestantisch	
1880. abgesehen 22. 1881. Juni 18. 4.	102. Ernest Benedict Johann Scherks	1-1-1	Scherks, Ernst furst. Oberamtmann in Thun, u. d. Tax- schen Oberamt mann, in d. d. furst. Chotischau Hofrat. F. in Chotischau L. d. d. d. d. L. d. d. d. d.	1	Beatrix, Tauf- name d. d. d. Svoboda, d.	1	J. d.

Afb. 14: Geboorte- en doopinschrijving Ernest Benedict Johann Scherks, 1880/1881 (Bron: Stadt Geburtsbuch 14948 Znaim/Znojmo-sv Kriz, page 175 en 178).

De kolom met informatie over de vader bevat interessante informatie. De volledige transcriptie, voor zover dit mogelijk was¹⁹, is als volgt:

“Scherks Ernest hies(iger) Apotheker u (nd) Hausbesitzer, Sohn des (teken van overleden) Karl Scherks, furst.(licher) Thun=u.(und) Tax= scher Oberamt mann F in Chotischau (onleesbaar, moet zijn Bezirk) Mies (onleesbaar) u.(nd) des.sen (teken van overleden) Gattin Aloisia gborne Haakel”.

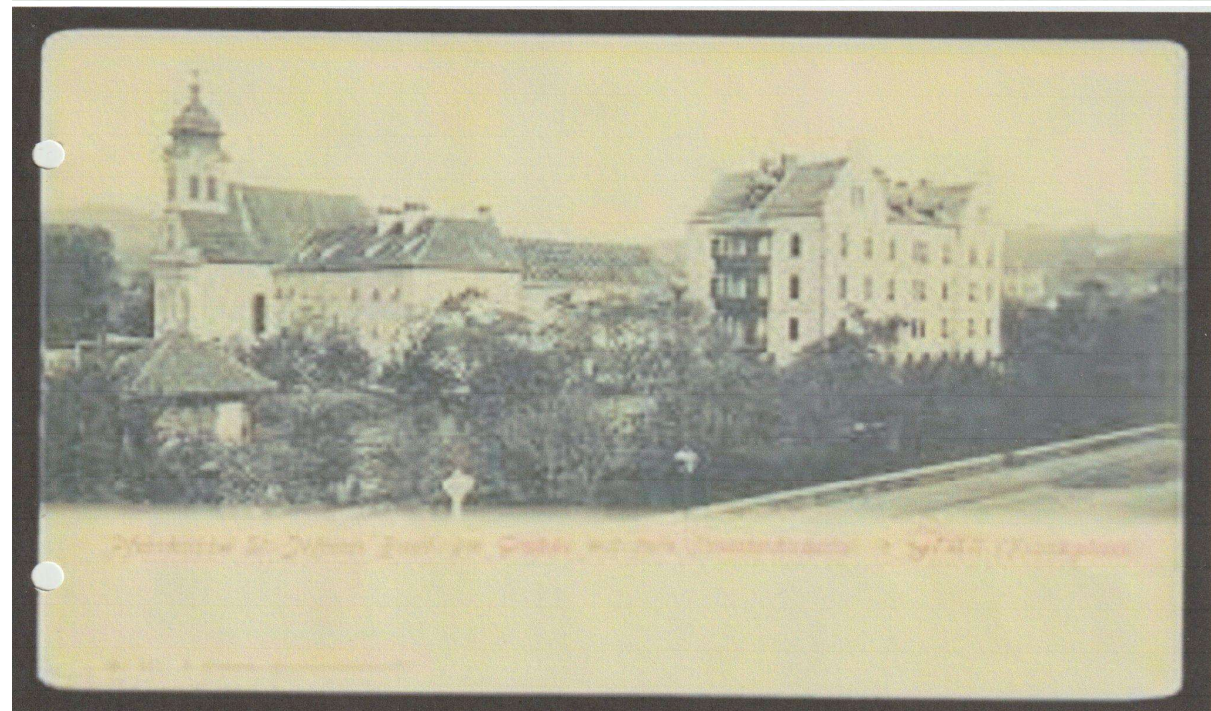
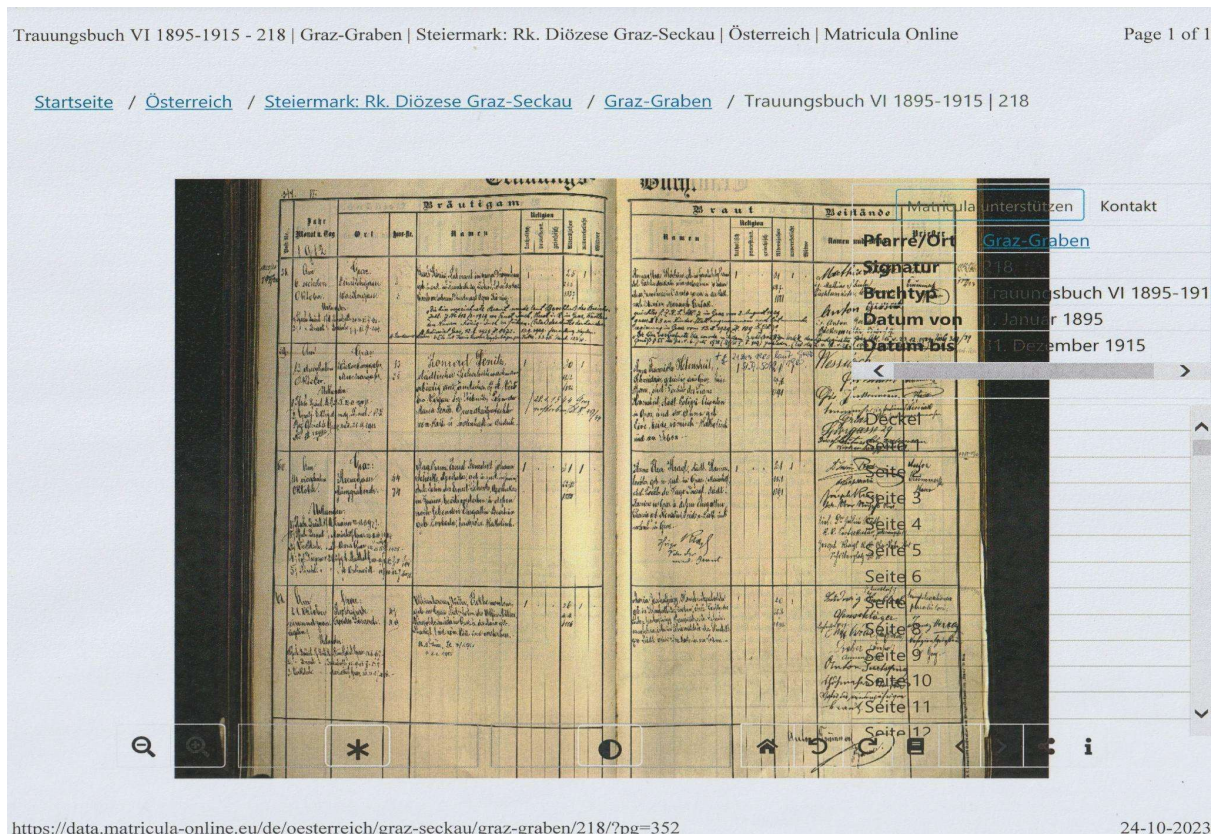
Duidelijk is dat Karl afkomstig is van Chotischau (Chotesov). Onduidelijk is wat met furstlicher Thun wordt bedoeld.

Ernest Benedict Johann trouwde op 14 oktober 1912 in de Pfarrkirche St. Johann Baptist zum Graben te Graz (zie afbeeldingen 16-18) met Anna Elsa Kragl te Graz. (Bron, als voren,

¹⁹ De transcriptie is geverifieerd door David Nehyba, archivaris bij het Moravsky zemsky archiv te Brno.

blad 175 en Stadtarchiv Graz, trouwboek IV 1895-1915/218 R.K. Diozese Graz-Grabe). Als zijn beroep werd vermeld apotheker. Zijn vader was toen al overleden.

Afb. 15: Kopie van het trouwboek van Graz-Graben (internet)

Afb. 16: Pfarrkirche St. Johann Baptist te Graz, omstreeks 1900 (van internet);

Afb. 17/18 Interieur en exterieur Pfarrkirche St. Johann Baptist te Graz (internet).

Anna Elsa Kragl werd geboren te Graz op 11 januari 1891 en aldaar gedoopt op 25 januari. Haar ouders waren Hugo Kragl en Theresia Novatin. Zij woonden toen op het adres Lendquai 23 te Graz (zie afb. 19). Hugo was stads-kassier (hoofd financiën) van Graz.

Post-Nr.	Jahr 1891 Monat Tag Geburt	Ort	Namen des Kindes	Geschlecht lebendig- todt- geboren Kindes	Eltern		Der Pathen		Tauf- er	Hebamme
					Vater	Mutter	Namen und Stand	Tauf- er		
35	1891 Januar 25 Geburt	Graz	Anna Elsa Kragl	f	Hugo Kragl, städt. Kassier	Theresia Novatin, geb. Kragl	Peter Kragl, städt. Kassier	Maria Kragl, geb. Kragl	Johann Kragl, Pfarrer	Theresia Novatin

Afb. 19/20: Geboorte inschrijving Anna Elsa Kragl (1891). Bron: Doopboek R.K. Diozese Graz-Mariahilf 1890-1896, Stadsarchief Graz (internet).

Taufbuch XXVI 1890-1896 - 877 | Graz-Mariahilf | Steiermark: Rk. Diözese Graz-Seckau | Österreich | Matricula Online

Page 1 of 1

Startseite / Österreich / Steiermark: Rk. Diözese Graz-Seckau / Graz-Mariahilf / Taufbuch XXVI 1890-1896 | 877

Post-Nr.	Jahr 1891 Monat Tag Geburt	Ort	Namen des Kindes	Geschlecht lebendig- todt- geboren Kindes	Eltern		Der Pathen		Tauf- er	Hebamme
					Vater	Mutter	Namen und Stand	Tauf- er		
35	1891 Januar 25 Geburt	Graz	Anna Elsa Kragl	f	Hugo Kragl, städt. Kassier	Theresia Novatin, geb. Kragl	Peter Kragl, städt. Kassier	Maria Kragl, geb. Kragl	Johann Kragl, Pfarrer	Theresia Novatin

unterstützen Kontakt

Pfarrer/Ort
Signatur
Buchtyp
Datum von
Datum bis

877
Taufbuch XXVI 1890-1896
1. Januar 1890
31. Dezember 1896

Seite 1
Seite 2
Seite 2 (K)
Seite 3
Seite 4
Seite 5
Seite 6
Seite 7
Seite 8
Seite 9
Seite 10
Seite 11

https://data.matricula-online.eu/de/oesterreich/graz-seckau/graz-mariahilf/877/?pg=73

24-10-2023

Afb. 21: Het huidige pand Lendkai 23 te Graz (google street-view).

Omdat Ernest apotheker in Windisch Landsberg werd, verhuisden zij naar die plaats. In het handelsregister van 1913 werd "Ernst Scherks" ingeschreven. (zie afb. 20)

Zentralblatt voor inschrijving in het handelsregister 1913, deel 2 - pagina 59

Firmawortlaut	Fortlauf. Nummer
Schenkel — Amerik. Pelz-Mode-Salon S. Schenkel	15158
Schenker — Schenker & Co.	15451,
	15456
— Schenker et Jakubowicz	17259
— D. Schenker	15952
Schenzl — M. J. Schenzel & Co.	11201
Schepitz — Ant. Schepitz	15339
Scherks — Ernst Scherks Apotheke in Windisch-Landsberg	11676
Scherz — Franz Scherz	11938

Afb. 22. Bron: internet.

Windisch-Landsberg was tot oktober 1918 gelegen in het toenmalige Oostenrijk-Hongarije, vanaf 1919 werd dit Zuid-Slavië/Jugoslavië en kreeg de naam Podcetrtek. Sinds 1989 ligt het in Slovenië. De reden waarom Ernst en Anna op zo'n grote afstand van Znaim zich versigden is niet bekend. Mogelijk heeft het overlijden van zijn vader in 1912 hierbij een rol gespeeld. Hemelsbreed ligt Windisch Landsberg niet zo ver van Graz, de geboorteplaats van Anna.

Afb. 23. Kaart met de ligging van Podcetrtek.

Ernst en Anna gingen wonen in het pand waarin ook de apotheek was gevestigd.
Afb. 24 toont een prentbriefkaart van het pand begin 20^e eeuw.

Size of this preview: 800 × 558 pixels.

https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:Windisch-Landsberg_1902_Apotheke,_Post.jpg

Afb. 24: Prentbriefkaart van de apotheek, 1902.

Uit het huwelijk van Ernst en Anna werden aldaar geboren:

- Ernst Hugo Scherks, geb. 14 sept. 1913 en
- Otto Helmuth, geb. 20 mei 1918.

Ernst en Anna overleden in 1918 kort na elkaar. Anna op 6 juni en Ernst op 27 juli. In het plaatselijk overlijdensregister staat vermeld dat de doodsoorzaak van Ernst en Anna respectievelijk hartproblemen en buikklachten waren²⁰. Zij lieten een baby en een 4-jarig jongetje na die werd opgevangen door de familie van Anna in Graz.

²⁰ Informatie ter plaatse verkregen door Brunette Scherks.

Afb. 25: de apotheek omstreeks 1987 (foto Otto Helmuth Scherks).

Afb. 26-28: foto's van de familie Scherks-Kragl, 1918 en ca. 1923 (familiebezit).

Ernst Scherks en Anna Kragl

Ernst Hugo op schoot

Ernst Hugo en Otto Helmuth

In 1920 verkreeg Ernst posthuum zijn geboortebewijs ofwel een "Heimat-Schein" van de burgemeester van Znaim. Dit in verband met de naturalisatie van zijn zoon Ernst omdat deze sinds 1919 "statenloos" was geworden.

In dit bewijs is, vreemd genoeg, geen sprake van Ernest Benedikt Johann maar van Ernst Scherks.

Vormerk-Nr..... 656.	Zl.
Markgrafschaft Mähren.	Politischer Bezirk: Stadt Znaim.

HEIMAT-SCHEIN

womit von der Stadt-
gemeinde Znaim be-
stätigt wird, dass:

Herr Ernst Scherks, -

Charakter oder Beschäftigung:	<i>Apotheker . -</i>
Alter, (geboren am):	<i>22./XII 1880. -</i>
Stand, (ledig oder verheiratet):	<i>unverheiratet . -</i>

in dieser Gemeinde das Heimatsrecht
besitzt

Znaim, am *1. März 1920.*

Für den Rayisungskommissär
Bürgermeister.

M. H. H.
Gemeinderat.

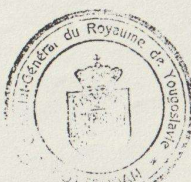
Eigenhändige Unterschrift der Partei:

Afb. 29: Heimatschein (familiebezit)

4 Ernst Hugo Scherks (1913-1983)

Ernst Hugo Scherks werd op 14 september 1913 geboren te Windisch Landsberg uit het huwelijk van Ernest Benedikt Johann Scherks en Anna Elsa Kragl.

Op 20 september 1913 werd hij daar in de dorpskerk (zie foto) katholiek gedoopt. Getuige was Hugo Kragl, de vader van Anna.

Mesec, dan in ura				Krstni list.			
Leto rojstva	Mesec rojstva	dan rojstva	Rojstni kraj	Hišna številka	Ime otroka	Vera	Spol: moški ženski
1913	14/9	20/9	Podčetrtek	16	Ernst Hugo	rimsko-katoliška	1 .
zakonski nezakonski				Ime in starost		Ime in značaj	
1 .				očeta matere		krstittelja	
				Ernst Scherks lakar		Stefan Pivec, župnik	
				Ana Kragl roj. mesto svetni blagejnik Sredec		babice Dr.E.Breschai	
						okrojni rđravnik Podčetrtek	
V pribevanje tega tukajšnja rojstna in krstna knjiga				Tom.VIII pag.109 in župnijski			
iraani podpis.				Pečat in podpis:			
Kr.š12. Župnikred Podčetrtek dne 22.junija 1925.				Ivan Bosing			
				Za enakoglesni prepis: Kraljevsko Jugoslavenski General Konsulat <i>13-10-1936</i> <i>14.10.1936</i>			

Afb. 30 : Doopbewijs van Ernst Hugo Scherks, 1936

Afb. 31: Dorpskerk Podcetrtrek, foto Otto Helmuth Scherks, ca. 1987.

Zijn ouders overleden in 1918 kort na elkaar. Uit het plaatselijk overlijdensregister bleek dat de doodsoorzaak van Ernst en Anna respectievelijk hartproblemen en buikklasten waren. Na het overlijden hebben Ernst Hugo en zijn broer Otto²¹ Helmuth (roepnaam Helli) onderdak gekregen bij de familie Kragl in Graz. Als weeskinderen kwamen zij in aanmerking voor opname door pleegouders in Nederland. Daarvoor hadden zij een paspoort nodig. De pogingen om een paspoort te bemachtigen hadden geen succes bij de Oostenrijkse, Zuid-Slavische en Tsjechische autoriteiten. Ernst kreeg in 1920 wel een statenloze pas (zie afb. 22) maar Otto niet.

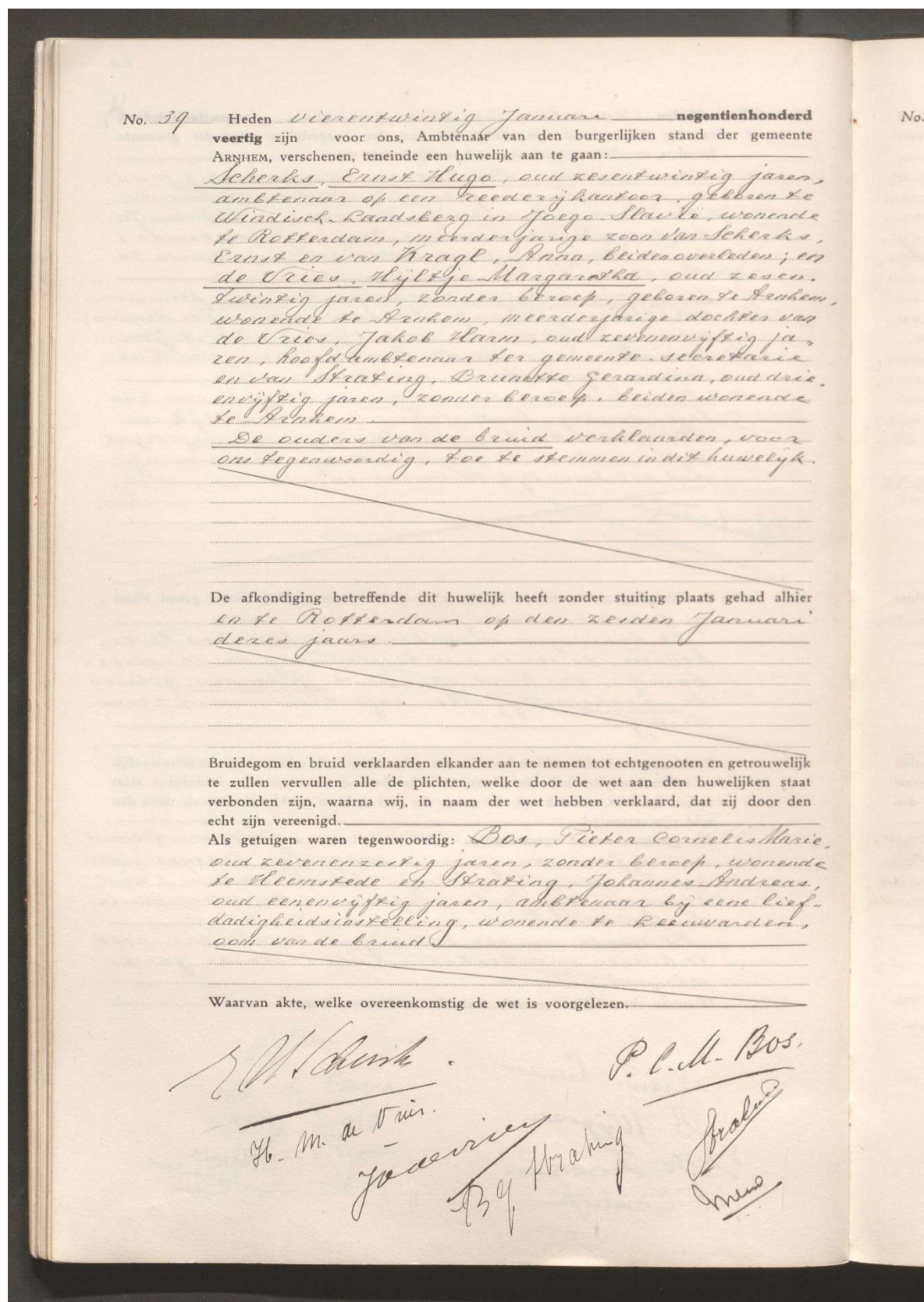
Uiteindelijk zijn beiden in juli 1923 naar Nederland gekomen en daar opgenomen door hun pleegouders Pieter Bos en Julia Meilink te Arnhem.

Ernst is bij wet van 9 november 1938 als "statenloze" genaturaliseerd tot Nederlander. Otto pas bij wet van 11 november 1954. Dit hield onder meer verband met het feit dat Otto ongeveer een jaar (1943-1944) in Duitsland tewerkgesteld is geweest. Toen hij op verlof naar Nederland mocht is hij met hulp van de 'ondergrondse beweging' in Arnhem ondergedoken in Haarle (gemeente Hellendoorn).²²

²¹ In officiële documenten ook wel Oton genoemd.

²² De informatie uit de periode 1918 tot 1954 is afkomstig van P.G. Scherks.

Ernst Hugo trad op 24 januari 1940 te Arnhem in het huwelijk met Hiltje Margaretha de Vries. Ernst woonde toen te Rotterdam op het adres Mathenesserlaan 281 en was werkzaam als ambtenaar op een rederijkantoor (de Holland-Amerika lijn).

Afb. 32: huwelijksakte van Ernst Hugo Scherks en Hiltje Margaretha de Vries, 1940.

Afb. 33

Ernst en Hiltje (roepnaam Elly) hebben in verschillende gemeenten gewoond. Uit het huwelijk zijn vier kinderen geboren die allen in een andere gemeente zijn geboren. In 1954 woonde het gezin in de Weissenbruchstraat 310 te Den Haag. Ernst had economie gestudeerd. Als drs.E.H. Scherks bekleedde hij in Den Haag de functie van secretaris van de bedrijfsgroep Detailhandel. In 1955 verhuisden ze naar het adres

Marislaan 6 te Utrecht in verband met zijn benoeming tot secretaris van de Kamer van Koophandel te Utrecht. Ernst Hugo vervulde deze functie tot 1978.²³

Afb.34: Afscheid Kamer van Koophandel, 1978

Ernst overleed te Utrecht op 18 april 1983 en Elly op 23 augustus 1991.

²³ Bron: Archief Kamer van Koophandel Utrecht, naamlijst van secretarissen (Het Utrechts Archief); Utrechts Nieuwsblad 16-12-1954.

